

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY. Published by Pokrok Publishing Co. 509-111th St. - Tel. 1008.

Subscription by mail. - \$1.00 per year.

Vychází každou středu.

Vydává: Vydavatelská Spol. Pokrok.

509-111th St. - Tel. 1008.

Redaktor: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

V měsíci a dodávku do domu \$1.50

V měsíci, a dodávku do domu \$1.50

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Podáváme: - R. V. Mládkovský.

Dělnictvo a politika.

Jest v zájmu dělníka starat se o politiku?

Podáváme k nestrannému uvážení českému dělnictvu.

V některých vrstvách pracujícího lidu ustálo se přesvědčení, že obě přední politické strany, které každé čtyři roky zápasí o vládu, nečinili a nečiní pro dělnictvo ničeho a proto mnozí zavrhují "politiku", že prý nemá na zlepšení ani zhoršení dělnického stavu žádného vlivu.

Dříve nežli přikročíme k rozboru tohoto náhledu, musíme promluvit několik upřímných slov k českému dělnictvu.

Historie nám dokazuje, že každé provedení jakékoli opravy ve společnosti lidské vyžadovalo sta a tisíce let a na důkaz toho budíže k němu př. uvedeno, že vzalo to lidstvu téměř 2000 let nežli aspoň menší část jeho dospěla krvavým zápasem a velikými obětmi k opravám politickým. Dnes vznešená myšlenka lidovlády, která se obrodila ke konci předěšlého století ve Francii, jest provedena pouze ve větší části severní Ameriky, ve dvou státech evropských — ve Francii a ve Švýcarsku, (kde pochodezí svobody politické počala zářiti nejdříve), v jižní Americe a v malinké části jižní Afriky, — tam však bohužel obě republiky dokonávají pod tlapami britického lva.

Evropa, z obrovské části, díl sev. Ameriky, Austrálie, téměř celá jižní Afrika, Asie, všechny tyto země dosud nedomohly se politické svobody a řízeny jsou samovládcí a kdo ví, jak dlouho to ještě vezme nežli národové v těchto zemích shodí jho despotu se svých šijí a učiní zásadu lidovlády skutkem.

Že k tomu v budoucnosti dojde o tom není pochybnosti, ale kdy? — To jest otázka, na níž nikdo nemůže dát odpověď.

A tak jako došlo lidstvo k různým opravám politickým a k lidovládě v některých zemích, tu spěje také k opravám sociálním a sice evolucion, čili neodvratným vývojem stále pokračující vzdělanosti lidstva. Nejlepší příklad, jak různé opravy samy razí si cestu v lidstvu, podávají nám Čechy, kde dělník a rolník před rokem osmačtyřicetým upěl pod jhem roboty a byl na úrovni téměř s černým otrokem.

Porovnáváme-li na jakém stupni stál dělník před šedesáti, sedmdesáti lety a na jakém stojí nyní, tu teprve vidíme jak obrovský krok učinilo dělnictvo na dráze vedoucí k úplnému vydobytí jeho práv a to jest nám též důkazem, že dělníku dostane se jednou spravedlivého podílu za vykonávanou jím práci.

Jak dlouho jest ale tato doba, ještě vzdálena? Kdo to může říci?

Má ale dělnictvo samo odsuzovat se k utrpení pro myšlenku, k jejímuž splnění snad dojde za 200—300 let? Může žít z těchto těžkých jablek, může odlat sebe, svou rodinu jimi?

V dnešních poměrech lidstva, kde dollar jest nutným k existenci dělníka a jeho rodiny, kde peníze lze vydělati pouze poctivou rukou, tu dělnictvo v ohymu sebochrany musí přemýšlet jakou cestou má se bráti v poměrech dnešní doby, které změní se nedají.

A zde ocituje se dělnictvo, byť i nechťelo, u politiky. Za kterou stranou má jít, aby zajistil si dělník dost práce a tím dost výdělků a domohl se různých oprav zákonných, jimiž poctivě star: dělníka má být zlepšen?

Strana socialistická nepodává dělníku také nic nežli jen těšínská jablčka a nežli by se jich dočkal, tu dávno by kosti jeho setěly v hrobě. Zásady na papíře v praktickém životě nemají mnoho ceny, tu vidíme na Německo, kde v říšské radě jest tolik členů socialistické strany a přec dělnictvo tam jest daleko hůle na tom nežli u nás v Americe.

Prázdným burácením proti kapitálu se poměry v lidské společnosti nezmění. V každém člověku ukryto jest sobectví — v některém více v některém méně — a tento pud činí z každého mimovolně kapitalistu.

Člověk který vlastní rukou pozemek, který z dělníka stá se zaměstnavatelem, který provozuje obchod aneb řemeslo, jest do jisté míry kapitalistou, jehož vlastní prospěch a prospěch jeho rodiny žene k hromadění soukromého majetku.

Všechno zlo, jímž společnost lidská trpí, spočívá v penězích. Ty jsou základem lidského sobectví a až ty budou odstraněny a člověk nebude mít žádný předmět za kterým by se pachtil, tu teprve veškeré nesrovnalosti v lidské společnosti vymizí.

Ale kdy to bude?

Ne dříve pokud naše zem nebude přelidněna do té míry, že národy jí obývající — aby uhájili své živobytí — budou nuceny odstranit nynější systém založený na soukromém majetku a nahradit jej pouhou výměnou životních prostředků za práci a hmotnou a duševní.

To může trvat ještě 1000 roků — snad víc — těžko hádat do tak daleké budoucnosti.

A proto v této době americkému rosumnému dělníku, který musí prac rukou svých starat se o blaho své a své rodiny, nebylo nic nežli volit mezi oběma hlavními politickými stranami a pomáhat ku vítězství straně té, za jejíž vlády hmotné poměry dělnictva jsou lepší.

A která je to strana?

Zkušenost z minulých let může být v tomto ohledu dělnictvu nejlepší radcem.

Nuže, co nám okazuje minulost?

Jsou lidé, jimž osud stěle v cestu samé růže a jsou jiní, kteří při nejlepší vůli jsou pronásledováni osudem a nač sáhnou to provázeno jest nezdarem, a jak české jedno potekadlo praví: "i zlato proměňuje se v jejich rukou v bláto."

A jak s lidmi tak jest i s politickými stranami. Na demokratické straně za posledních šedesát let zdá se jako by spočívala nějaká kletba. V té době sice jen dvakrát dostala strana tato vládní veslo úplné do svých rukou, ale obě tato období byla krizovou cestou pro amerického dělníka, farmera a obchodníka.

Neskonala bídou a utrpením zaplatilo hlavně dělnictvo obě tyto demokratické administrace a jako za Buchanana tak za Clevelanda veřejné polévčárny staly se nutností a část dělnictva snížena na pouhé žebračky prosící o nasycení svého žaloudu.

Jaké to obrazy strasti mezi dělnickým lidem viděli jsme před několika lety za demokratické správy!

Lid sice rychle zapomíná, ale ty pochmurné dny snad nevyšly mu dšusd z paměti. Dělnický lid obrovskou většinou dal se svěstí klamnými sliby demokratické strany, která stábla se mu přítelkou a musel nejdříve ze všech vrstev našeho národa zaplatit tuto svou chybu. Za devět měsíců po nastolení Clevelandova otcušlo se 150,000 lidí bez práce v New Yorku, 80,000 v Bostonu a 100,000 v Chicagu a jako v těchto třech městech tak lid ztrácel práci všude.

Dne 15. prosince 1893 psala obchodní zpravodajská kancelář R. G. Dun & Co. takto: "Továrny jsou uzavřeny ve všech částech Sp. Států a armáda nezaměstnaných jest daleko větší nežli byla kdykoli před tím."

K ulevění bídy mezi nejvíce postiženým stavem dělnickým otevřeny polévčárny v New Yorku, v Bostonu, v Chicagu, v Omaze, a v jiných a jiných městech a zde tisíce tisíců nešťastníků marně prosících o práci, alež, aspoň bídě ukoujen svého hlada.

Sta lidí denně hledalo přístřeší a nasycení v Rescue Hall v Omaze. Byli to muži se svalnatými pažemi, byli to starci, byli to mladí lidé a co nejžalostnějšího, byli to i matky, jež chvěly se zimou nemajíc nic na sobě jen hadry, v nichž halily své zmožené těla a na rukou a kol sebe mnohá z nich měla ubohé malé děti plačící hladem a zimou.

Když jeden z omazských občanů, Mr. Clark, přišel nabídnouti do Rescue Hall jednou z těchto nešťastníků práci na den — házetí skl — tu zahrnul jej všichni prosbami, aby práci tu jim poskytl

a jeden z nich dokonce klekl před Clarkem a objal jeho kolena lebraje o tuto práci, jediného dne!

I při vzpomínkách na tyto černé dny musí se srdce každého, lidským citům přistupného člověka chvěti.

Sedm tisíc lidí v tak poměrně malém městě, jako jest Omaha, platilo svou zkušenost s demokratickou vládou nezmeným utrpením.

Dne 10. prosince Union Labor Club v Chicagu (Unioý dělnický klub) unesl se na resoluci obviňující demokratickou stranu z celého neštěstí, jimž dělnictvo bylo postiženo. Dne 13. prosince W. C. Pomeroy, místopředseda Americké federace práce uvítal třináctou konvenci veliké této organizace těmito slovy: "Vejmennu dělnického lidu, který nemaje domovu v této poušti kamene a ocele, který chvěje se před vlastním ubohým svým stínem, ve jménu lidu, jehož číždost je mrtva, jehož naděje je mrtva, jehož duše jest mrtva atd."

Policejní stanice chicagské byly každé noci přeplněny muži, ženami a dětmi nemajícími přístřeší, chodby chicagské radnice staly se útulkem stům dělníků, již na tvrdých kamenech skládaly zmožené své údy jsouce šťastni, že aspoň nejsou vydati zimě v šanc, sta lidí umíralo vysněním a hladem, v české čtvrti sestavil se výbor, který si obral za úhel zmírniti tu bídu, která panovala u dělnického lidu českém a když dvakrát za týden roždávána potravu — bochník chleba aneb kousek masa — tu v ulici stálo sta a sta mužů a žen čekajících hodiny na tuto almužnu.

Je možno, že kdo viděl a zažil všechnu tu strast, mohl by zapomenouti na tyto křivové dny?

Není to jen možno, ale je to smutnou pravdou, že dělnický lid má tak krátkou paměť a že sotva se vzpamatoval z rány zasazené mu demokratickou stranou, již opět poprvá sluchu jejím sibiřnu a lákadlům.

Ty klamné sliby Bryana, ta lesklá ale prázdná slova jeho podobají se zpěvu sirény, o němž čítáme ve starých bájích, že sváděl chodce s pravé cesty do bezedného bahna, v němž bídne hynuli.

Což někteří lidé nenaucí se ze zkušenosti ničeho?

Demokratická strana jest prý "stranou chudého lidu", praví mnozí ti krátkozrací dělníci a skutečně do jisté míry je takovou stranou, poněvadž lid vládními svými vědyky ochuzovala, ale jinak je stranou kapitálu tak zrovna jako strana republikánská, jenže většina kapitalistů drží se demokratické strany pouze z politických citůžádostivých ohledů a jen malá část z obchodních a sice jsou to importéři, kteří dovážejí sem výrobky z ciziny a jimž nízké cto prospívá a plní jejich pokladny a dále vlády některých trustů, jež demokraté zahrnují svou přízni, jako ku př. trust cukerný, whiskey a trust stříbrných baronů, jež Bryana používá za svůj nástroj.

Deset z hlavních sloupů této strany vlastní více nežli 100 milionů dollarů a kdo může o demokratické straně — učiti tomuto fakt — mluvit ještě jako o "straně chudého lidu", ten věř každému nemyšlu a tu nemůžeme než zvolati: "ubozí chudí duchem, již lži se krmíti nechají!"

Jako jednotlivce posuzujeme dle jeho činů a dle toho co vykonal pro lidskou společnost, tak musíme posuzovati i politickou stranu co vykonal pro dělnický lid, když byla u vesla. Jestli naši obhájí demokratismu naleznou jeden zákon v těch dvou obdobích demokratické správy, který by byl dělnictvu prospěl, který by byl chránil zájmy dělníka, tu nechť nám jej laskavě ukáží.

Najdou-li jeden čin, jedno slovo, které by byl kdy Bryan pronesl v zájmu dělnictva at' nám ho předloží.

My o takovém zákonu nevíme a marně hledáme v kongresních zápiskách jedině slovo, které by svědčilo o Bryanově přízni k dělnictvu.

Ale nalezáme tam smutné stopy Bryanovy činnosti, jež pomahal ve výbořech i ve svých řečích prošených v kongresu dne 16. září 1892, dne 13. a 20. ledna 1894 ustanoviti onen prokletý Wilsonův zákon, jímž náš průmysl na polovic byl zničen a pod jehož vlivem dělnictvo, farmářstvo i obchodnictvo veškeré tak nevýslovně trpělo a zem soustavně byla ožebračována.

Je-li demokratická strana takovou přítelkou dělnictva — jak vědyky před volbami se snaží lidu namluviti — proč neokáže to své přítelství skutky ve státech, kde má většinu v zákonodárných? Kolik zákonů směřujících k zlepšení stavu dělnického plijaly všechny ty legislativy s demokratickými většinami?

Sem s nimi, at' dělnictvo může dle skutků a ne dle prásdných slov a sibiž souditi o přátelství demokratické strany.

Hledme, jaké "přátelství" dělnictva staví demokratická strana ve své čelo, ku př. v státu New Yorku, kde učinila nyní kandidátkou za guvernéra advokáta Stanchfielda, jednoho z nejzvířejších odporcův dělnictva v tomto státě.

Hledme, jaké to vzácné "přátelství" jeví se k dělnickému stavu v těchto slovech, které před několika roky veřejně pronesl: "V mém domku mám mám hoňka, který jest zřetelníci vědo oka, krví mého srdce, ale pravím Vám, pánové, že bych raději viděl tohoto mého zlatovlasého hoňka oděného v rubás smrti, nežli abych se dočkal toho, že stal by se členem dělnické organizace..."

Není to skvostný důkaz demokratického "přátelství" k dělnickému stavu?

A jak zachovala se republikánská strana vůči dělnictvu?

Od doby vlády Lincolnovy až po vládu Harrisonovu nebyl dělník nikdy snšen na žebračka jako za vlády demokratické.

Každý zákon, týkající se osmihořinové doby pracovní v různých státech, byl navržen a přijat republikánskými většinami v zákonodárných.

V mnohých státech přijaty různé zákony těmito většinami, na jejich ustavení nalehaly dělnické organizace, tak ku př. v legislatuře státu Illinois přijat zákon zapovídající zaměstnavateli, aby zabraňoval svým dělníkům, by stali se členy unie.

Ustaven zákon, jež zapovídá jednotlivé firmě aneb korporaci získati dělnictvo pod falešnými, klamnými předstírkami.

Otevřeny státní dělnické kanceláře, v nichž 40,000 mužům, ženám a dívkám zaopatřena byla práce od doby jejich otevření.

Přijat zákon zapovídající zaměstnávat děti pod 14. rokem jejich stáří.

Zapovězeno zákonem přivážení ozbrojených dělníkův z jiných států firmami aneb korporacemi za tím účelem, aby tyto importovaní dělníci nahradili místo domácích dělníkův nalezajících se na stávce.

Legislatury států Ohio, Indiana, New Yorku, Pennsylvania, Massachusetts atd. plijaly též různé zákony, jejich podkladem bylo zlepšení dělnického stavu a všechny tyto zákony prosazeny republikánskými většinami.

A jak hleděli republikáné prospět dělnictvu v mezích státních zákonodárných, tak republikánská většina v kongresu hleděla dělnický stav pozvednout z úpadku, v němž se octnul za demokratické vlády.

Prosben Dingleyův zákon poskytlující cení ochraou našemu průmyslu a našemu dělníku a hle, jako blahodárnou změnu pod vlivem tohoto zákona nalezáme v dělnickém stavu za posledních několika let!

Na doklad toho budíže zde uvedeno několik prostých, ale velice výmluvných fakt.

Když Bryan mluvil v srpnu r. 1896 v Harrisburgu v Pa., tu bylo zaměstnáno v tamních ocelárnách 3988 dělníků, jejich mzda obnášela ne celých \$125,000

V r. 1899 v tom samém měsíci zaměstnáno bylo v těchto ocelárnách 6672 dělníků a mzda obnášela \$240,000. V r. 1896 závod snížil 10 procent na mzdu, nyní mzdu zvýšil.

Stodevatenásť továren vyrábějících bavlněné zboží zaměstnává o 5177 lidí více a vyplácí měsíčně o \$180,590 více mzdy nežli v r. 1896.

V r. 1893—94—95 úplných 65 procent zlatnických dělníkův pracujících v Attleboro, Mass., bylo na zablžce a museli se žít bídně jak nejlepe to šlo. Nyní pracují tam všichni plný čas a ještě tři nové továrny za posledních dva roky byly tam vystavěny a 80 nových domův.

V r. 1896 v jednom měsíci ve 170 závodech v Ohio bylo vyplaceno dělnictvu \$1,468,084.32. V r. 1899 v měsíci červnu vyplaceno v těch samých závodech \$2,412,879.05 čili o \$944,794.73 více.

V 78 závodech v Clevelandu, O., pracovalo v r. 1896 29,374 lidí, nyní pracuje tam 46,923 lidí.

Od té doby co McKinley stal se presidentem Spojených Států, tu Reading Iron Co. zvýšila svému dělnictvu čtyřikrát mzdu a v Lebanon, Pa., třikrát.

American Wool Co. zvýšila svému dělnictvu mzdu o 10 procent. Dne 1. ledna 1900 American Steel and Wire Co. zaměstnával 30,000 lidí zvýšila jim mzdu o 7 1/2 procenta.

V dubnu 1900 National Tube Co. v McKeesport, Pa., zvýšila 4500 dělníkům mzdu o 10 procent.

Stodevadesát jeden dřevařův v Minnesotě zaměstává nyní o 5080 mužů víc a vyplácí o \$202,641 více za mzdu.

Úplných 75,000 dělníků pracujících v závodech vyrábějících bavlněné zboží dostal přídavek 10 proc. ku své mzde.

Berwind White Coal Co. ve Philadelphii zvýšila svým uhlokopům mzdu o 20 proc.

Bryan jsa v kongresu snažil se zničit továrny vyrábějící cínový plech a nyní v závodech těchto je zaměstnáno přes 18,000 lidí a mzda jejich dosahuje okolo 10 mil dollarů.

V r. 1899 asi \$33,000,000 bylo vynaloženo na postavení nových továren a závodů na Jihu.

The York Cotton Mills v Yorkville, S. C., zvýšily mzdu dělnictvu o 33 procent.

V r. 1895 zaměstnanci při dráhách obdrželi \$445,000,000 ve mzde, v r. 1899 ob